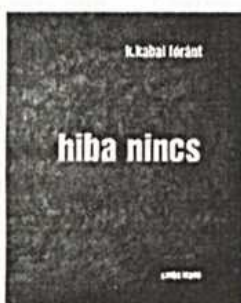

Mentés másért

k.kabai lóránt: *hiba nincs*

k.kabai lóránt új, utolsó, *hiba nincs* című verseskötete felépítését tekintve rokonságot mutat az előző, *nem kijárat* c. könyvvel, például itt is meghatározó módon három ciklusba tagolódnak a versek, amelyek között jól érzékelhető az az apodiktikus eljárás,

amely szoros szövegolvasatot tesz szá munkra elérhetővé. A kontaktus: az egyes cikluscímek szintjén, azok egymásba írhatósága (*bőrszín, színhús, húsdaráló*); és a szövegek egyfajta direkt ívének rajzolatai, amelyek anticipálják ezt az eljárást, a szerkesztettség és az átgondoltság tudatos, szándékolt voltát. Ezek mind a szerző meghatározó eljárásai. Azt gondolom, a harmadik kötet megjelenése után ennyi jártasság, a partikuláris jegyek leválasztásával, a törzsszövegre vonatkozóan megelőlegezhető.

Az első és az utolsó vers címe is *korbács* (hajazva némiképp Clive Barker *Korbács* című regényére, hiszen mindkét szöveg mottói is innen származnak), amelyek az elindulás és a megérkezés allegóriájaként egyaránt érthetőek, olvashatóak: „teljesen önkényes tehát a választás, hogy honnan indulunk. / egy pontról, valahol a félmúlt és a közeljövő között. / / innen, például.” (11.) „nincsenek kezdetek. / és eleje nem lévén a történetnek, / vége sincsen.” (101.) Ez a nyílt szerkezet számos narratív eljárást játékba hozhat, ennek a költő is tudatában van, a *láthatatlan szerző arcképe* című

szöveg, azt lehet mondani, definiálja, definiálhatja felvetésünket.

A kötet narratív szerkezetét meghatározzák a változatos szövegek közötti kapcsolódások, amelyek kontextualizáltsága az irodalom- és kultúrtörténetbe illeszkedik. Számos

szöveg, azt lehet mondani, definiálja, definiálhatja felvetésünket. A kötet narratív szerkezetét meghatározzák a változatos szövegek közötti kapcsolódások, amelyek kontextualizáltsága az irodalom- és kultúrtörténetbe illeszkedik. Számos szerző életműve, „mítosza” idéződik így meg (pl. Clive Barker, Márai, Jacques Roubaud, Matthew Arnold, Bram Stoker stb.). A korpuszok, mint tulajdonképpen allúziók nyitnak valószínűsíthető olvasatokat. A mottók olykor – a befogadás folyamatában betöltött szerepük alapján – egyenrangúak a versszövegekkel, ezek, és a szövegbe illeszkedő utalásos mozzanatok funkciója tulajdonképpen egy „készen kapott” értelmezési mező berajzolása, kisajátítása. Feladatuk, hogy bevezessék a verseket, és megnyissanak egy kvázi értelmezési tartományt, amelynek a feltárulása nélkül a törzsszöveg enigmatikussága indokolatlan lenne.

A kötet verseinek jó része ugyanis a megismerést (a tapasztalat lehetőségét) és annak nyelvi megformálását problematizálja, ilyen értelemben az én és a körülötte lévő objektív létezők feltérképezésére tesz kísérletet. k.kabai eddigi költészetének is sajátja volt a nyelvi szkepszis élménye, azonban az a fajta „bizonyosság”, amely a nyelv divergens működésének felismeréséből adódik, itt már nincs jelen, pontosabban módosul: a tapasztalat, amelyet a versek beszélői

és szegmensei (és az így szerveződő narratívák) feltárni szeretnének, egyfajta közvetlenségként (személyességként?) írható körül, amely elsődlegesen a test, a vizuális és auditív érzéletek mentén nyilvánul meg. A versekben tematizálódó viszonyrendszerek – látás-látottság, álom-valóság, tükörkép-önmagam, én-másik stb. – révén szerveződő enigmatikus képek, nehezen azonosítható történések tulajdonképpen az én destabilizáltságát jelzik. Ez nyilvánul meg „a felhők változnak” című versben: itt a látvány, a hang és ehhez kapcsolódóan az emlékkép, a képzet pillanatnyiságra teszi értelmetlenné az azonosítás, rögzítés, az eredet feltárásának gesztusát, „mertcsak a képzet van meg, alaplatlanul, / mint az emlék elképzelésének terve, / vagy éppen hogy *alaposan*, nem tudom.” (18.). A *ki kicsoda, 2002-es kiadás* című versben az én pozicionálása tautologikus grammatikai és szemantikai viszonyok egymásba játszásával történik, a körülírás azonban csak a kapcsolódási pontok feltárására alkalmas, az identitás maga nem értelmezhető ebben a sémában: „a barátom én vagyok / én vagyok a barátom. / volt kedvesem a barátom szerelme, / volt barátom kedvese a szerelmem. / én én vagyok, / és ti, barátaim, kiket valaha is szerettem, / mind megvagytok: / de én nem az vagyok, aki vagyok.” (25.)

A fentebb említett versek a megoldás elhalasztását hajtják végre (a dilemmák nem felfejthetők), így működnek azok a szövegek is, amelyek szinte rejtvényként tűnnek fel, titkot ígérnek az olvasó számára (pl. a *láthatatlan szerző arcképe, alba*), más szövegek szinte csak az allúziók ismeretében nyílnak meg a befogadó számára (pl. a Dante *Isteni színjá-*

tékát idéző *magam mentségére*). Önálló csoportot alkotnak, és a legizgalmasabbak közé tartoznak a *hiba nincs* kötet narratív, monologikus vagy dialogikus retoricizáltságú hosszúversei, amelyek a személyes történet eseményeit írják egybe a tudati-asszociatív folyamatokkal. Ilyen például a *zweigelt.exe*, amely egy bor felnyitásának mozzanatából a számítógép-metforika segítségével az érzelmi mechanizmusok egymásba játszását bontja ki: „a parafa cuppanásával nyílik meg a kisablakos alkalmazás: / kimosni mindent a bizonytalan, kósza fejből, kedves programom. / elindítom, a memória beszél, nincs elég, akkor meg hogyan. (zárj be néhány futó alkalmazást, és próbáld újra.)” (93.). Hasonlóan, a történések mozaikjából építkezik a *baljós árnyak*, amely – Hajnóczy szövegeket idézve (ugyanakkor a *Csillagok háborúja* epizód nyilvánvaló észlelését is) – a bor fogyasztásának stációiban méri egy gondolati ív megrajzolását, a csak rejtetten megmutatkozó személyes események időbeliségét. A kötet epigramma- vagy inkább szólasszerű rövid szövegei azonban épp ezzel ellentétesen hatnak, a kifejezés axiómaszerű szerkezetében hordozzák a mondanivalót. Ilyen a József Attila versére utaló (*ringató*): „holott náddal riogat / holott szorongással” (97.); vagy a *semleges nem*: „a különbség két igen között nagyobb lehet, / mint egy igen és egy nem között. // hímnem, nőnem.” (51.) De miként a *Korbács* promóciós szövegében olvashatjuk:

Amit elképzeltünk, arról sohasem szabad lemondani. A magunk javára nem.

(szoba kiadó, Miskolc, 2006)